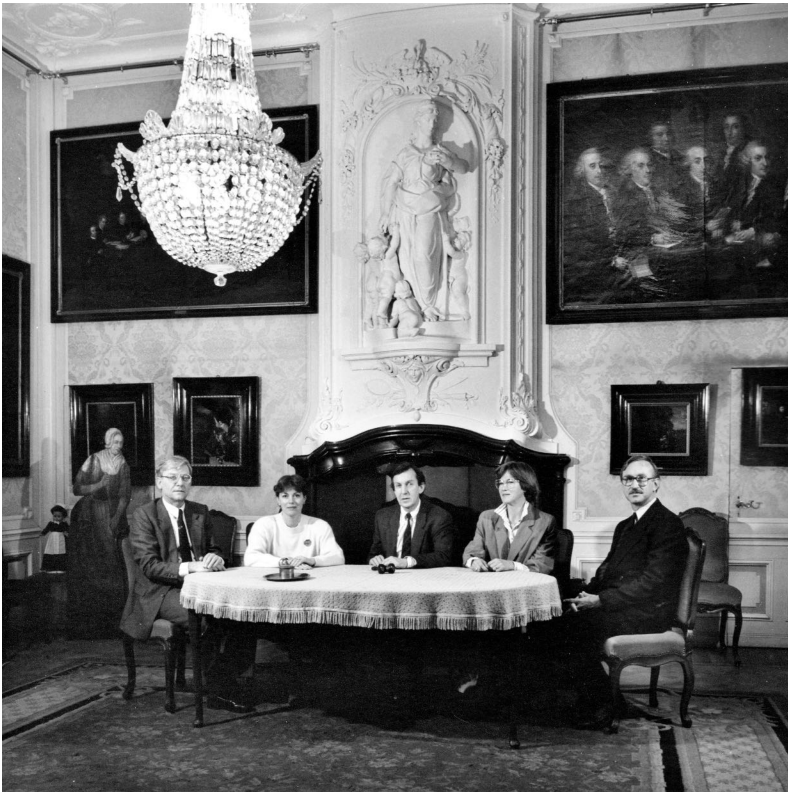

Een “nevenfunctie”

In Leiden staat op de hoek van de Oude Rijn en de Hooglandsekerkgracht een enorm gebouw, aan de achterkant begrensd door de Burcht. Dit was het Heilige Geest Weeshuis, één van de oudste instellingen in de stad. De geschiedenis van het weeshuis, dat hier vanaf 1583 was gevestigd, gaat terug tot begin veertiende eeuw. In 1961 nam het Rijk het pand over en werd het weeshuis opgeheven. De laatste bewoners werden gehuisvest in het kinderkuis “De Lijsterhof”. Het bestuur voelde de historische opdracht om het kapitaal dat het met de verkoop van het oude tehuis had verworven in te zetten voor jeugdzorg in de moderne tijd. Omdat ik mij had beziggehouden met de herstructurering en verzelfstandiging van Endegeest dacht de toen ook nog jonge voorzitter van de stichting, dat ik ook hier een bijdrage zou kunnen leveren aan genoemde noodzakelijke activiteiten. Zodoende nodigde hij mij uit als secretaris zitting te nemen in het bestuur, het College van Regenten van het Heilige Geest- of Arme Wees- en Kinderhuis, uiteraard een onbetaalde functie die ik uiteindelijk meer dan twintig jaar bekleedde.

Het was 1977. Sinds enkele jaren was er van alles gaande in veel vormen van zorg. De maatschappelijke onrust bleek bijvoorbeeld in de Dennendal-affaire binnen wat toen nog zwakzinnigenzorg heette, in de beweging van de antipsychiatrie binnen de psychiatrie, en in de acties van de Bond voor Minderjarigen voor de voogdij- en tehuis kinderen. Terecht werd gevraagd om meer inspraak en medezeggenschap van alle betrokkenen, maar vaak ook werden onder het mom van democratisering

eisen gesteld die zouden leiden tot de ondergang van de betrokken instelling. Ook de Stichting Heilige Geest- of Arme Wees- en Kinderhuis ontkwam niet aan die discussie, was bezig te hervormen en wilde het beschikbaar gekomen beperkte kapitaal, deels gebruikt voor huisvesting van nieuwe activiteiten, bestemmen voor nieuwe initiatieven. Eind zeventiger jaren functioneerde onder de paraplu van het Weeshuis een aantal stichtingen, voor opvang in pleeggezinnen, voor dagopvang, het kinderkuis “De Lijsterhof”, en een centraal bureau, alle met de regenten als bestuur. Dat laatste paste natuurlijk helemaal niet meer bij de geest van de tijd.

Het betekende namelijk dat we veel te veel vergaderden en alle persoonlijke details van de pupillen moesten bespreken en vooral ook dat het modern geschoolde personeel zich buitengesloten voelde. Het ging inmiddels wel om circa 40 medewerkers en ongeveer 140 kinderen.

Dus werden rond 1980 de “dochterstichtingen” in goede harmonie verzelfstandigd, traden we geleidelijk terug uit de diverse besturen en kregen we ruimte voor andere plannen. Hier bleek het voordeel van het particuliere initiatief. We konden snel beslissen en enig risico nemen, in de vorm van “voorfinanciering “ in afwachting van de resultaten van lange onderhandelingen met diverse instanties als gemeente en ministeries. Ook kleine maar niet onbelangrijke problemen konden we vaak snel oplossen, waarvan sommige direct waren gericht op allerlei initiatieven, die tot doel hadden de jeugd van de straat te houden, zoals een voetbaltoernooi of bokslessen voor hangjongeren of het voorkomen van het afschaffen van de kerstboomverbranding wegens bezuiniging. Op een min of meer informele manier werd zo een ruim aantal grote en kleine projecten, uiteraard gericht op jeugdzorg, ondersteund. Zo kwam ik in 1994, voor mijn werk in Suriname, uit belangstelling terecht in een kindertehuis dat recent was geadopteerd door een aantal dames van de Rotary. Het ontbrak aan alles. Lokale vissers brachten een deel van hun vangst, enkele bakkers verschaften brood. Maar het huis had bijvoorbeeld geen elektriciteit, dus geen koelkast of wasmachine!. Ik bood namens onze stichting aan de kosten van de aanleg van elektriciteit te betalen wanneer ik een goed uitgewerkt plan zou krijgen. Dat kreeg ik. En ik kon het benodigde geld, 1500 Nederlandse guldens, via een informeel kanaal, namelijk een missiezuster uit Brabant die het bedrag in haar habijt verstopte, bij de dames laten bezorgen. De elektriciteit werd aangelegd en wij kregen een degelijke afrekening. Op een dergelijke manier werden ook projecten in o.a. Frankrijk, Polen, Spanje en Tsjechoslowakije ondersteund.

Na afronding van de herstructurering konden we ons richten op een andere taak, namelijk de zorg voor het historische erfgoed zoals de regentenkamer, waarschijnlijk de mooiste stijlkamer van Leiden, met de schilderijen en regentenstukken, het archief, compleet sinds 1316, de muzikale erfenis van de muziekdocent en componist Ruppe voor het weeshuis, de geschiedenis van de bouw van het weeshuis, en niet te vergeten, al is dat misschien geen “historisch erfgoed”, de zorg voor oud-bewoners van het weeshuis. Te veel om hier te bespreken.

In 2000 droegen wij de stichting over aan een geheel nieuw bestuur. Mijn erfenis uit deze “nevenfunctie” waren een goed gevoel en vooral langdurige vriendschappen.

Godfried van Kempen